

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

22 september 2003

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

SEPTEMBERVERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

Inhoud

Nr. 2

Maandag 22 september 2003
Middagvergadering

Berichten van verhindering	1
Verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2004	1
Spreker : minister-president Bart Somers	
Regeling van de werkzaamheden	10

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 15.06 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Johan Sauwens, Eddy Schuermans : buitenslands ;

Erik Matthijs : ambtsverplichtingen ;

Claudine De Schepper : familieverbindingen.

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2004

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 2004.

Minister-president Somers heeft het woord.

Minister-president Bart Somers (*Op de tribune*) : Geachte voorzitter, collega's, dames en heren, in het laatste jaar van haar regeerperiode zou de regering zich kunnen beperken tot het voltooien van lopende projecten. De huidige internationale economische toestand laat dit echter niet toe. Nu uitbollen is onverantwoord. De tijd vraagt om een meer gedurfd beleid. Ik zal onze visie op de toekomst van Vlaanderen en de uitdagingen waar Vlaanderen voor staat, toelichten en de initiatieven opsommen die we het laatste jaar van deze legislatuur willen nemen.

Grote delen van de wereld worstelen al drie jaar met een belangrijke economische recessie : de hevigste sinds het begin van de jaren tachtig. Ook al doet Vlaanderen het niet slecht in vergelijking met

onze buurlanden – ik verwijs naar de krimpende economie in Frankrijk en de zeer sombere regeerverklaring in Nederland –, ook wij ontsnappen niet aan de recessie.

In ons land hebben de voorbije maanden duizenden mensen hun job verloren, zijn bedrijfsleiders bezorgd over hun bedrijven en stellen heel veel mensen zich de vraag of zij morgen nog werk zullen hebben. De werkloosheid neemt toe en bedrijven moeten afslanken.

Gelukkig komen er de jongste weken positieve berichten uit de Verenigde Staten en Japan, waar de groei opnieuw zou aantrekken. Ook in ons land groeit het ondernemersvertrouwen : de vooruitzichten voor het vierde kwartaal wat betreft tewerkstelling zijn minder somber.

Het is nu aan ons om dat broze herstel met twee handen te grijpen. Daarom zal de Vlaamse regering in het laatste jaar van deze legislatuur alle aandacht schenken aan de sociaal-economische uitdagingen, maar we mogen ons niet verkijken op het mogelijke herstel uit de conjuncturele depressie waarin ons land zich bevond. Er zijn voor Vlaanderen – ook economisch – nog belangrijker uitdagingen.

We leven in een geglobaliseerde wereld waar nooit geziene economische verschuivingen gebeuren. Onze concurrenten wonen vandaag in alle uithoeken van de wereld. Hun loonkosten zijn vaak maar een fractie van de loonkosten bij ons. Vroeger leverden deze landen alleen grondstoffen ; sinds kort concurreren ze met ons met hoogtechnologische producten ; vandaag verbazen ze ons met een verbluffend aanbod van diensten.

Vorige week bleek uit een internationale studie dat China het meest aantrekkelijke land is voor investeerders, terwijl alle Europese landen terrein verliezen. Het economische centrum van de wereld verschuift langzaam van de Atlantische naar de Stille Oceaan. Met de uitbreiding van Europa naar het oosten ligt Vlaanderen niet langer in het hart, maar aan de rand van ons continent.

Bovendien leven we op een continent dat vergrijst. Vandaag is de gemiddelde leeftijd van een Europeaan 2,7 jaar ouder dan de gemiddelde leeftijd van een Amerikaan. In 2050 zal het verschil 17 jaar zijn. Misschien ligt hier wel de grootste uitdaging. Om het provocerend te zeggen : hoe kunnen we in de 'seniorie' die Europa stilaan wordt, eenzelfde innovatiekracht, dynamiek en vernieuwingsdrang creëren als in de jeugdclub die Azië is.

Somers

Dan hebben we het nog niet over de ecologische uitdagingen en over de noodzaak om in onze hoog-technologische samenleving ervoor te zorgen dat ook de sociaal zwakkeren in de boot blijven.

De uitdagingen zijn immens. Het gaat erom de komende maanden en jaren onze troeven op een zo goed mogelijke manier in te zetten. Daarbij moeten we beseffen dat er een onlosmakelijke band is tussen welvaart en welzijn, een band die in de eenentwintigste eeuw veel sterker is – ook vanuit economisch oogpunt – dan in het verleden. Bedrijven zullen zich immers steeds meer vestigen in regio's met een grote levenskwaliteit, waar er een klimaat heerst van openheid, verdraagzaamheid en diversiteit, waar er een rijk cultureel aanbod is, waar er een stevig milieubeleid wordt gevoerd en waar er een uitstekende infrastructuur is. Dat klimaat moeten we verder verstevigen. Inzetten op dat klimaat is tegelijkertijd ook kansen creëren voor jobs, want hier ontstaan ook nieuwe markten in de zogenaamde zachte sectoren, markten waar de overheid en de privé-sector kunnen op inspelen.

Omgekeerd wordt ook in de economie levenskwaliteit belangrijker. De werkomgeving wordt steeds meer beschouwd als de omgeving waarin werknemers hun dag doorbrengen, leven. Bedrijven investeren meer in vorming en opleiding van hun personeel. Ze bieden hun werknemers diensten aan die het werken aangenamer maken en de combinatie met het privé-leven vergemakkelijken. Goede bedrijven spannen zich in om mensen te motiveren, om hun betrokkenheid en engagement te verhogen. Mensen die werken zijn gelukkige mensen, leert een enquête. Je werk niet graag doen, wordt een reden om een andere job te zoeken. Wie werkt, wil bevrediging, voldoening, erkenning en geluk. Ook buiten onze job en werkomgeving hechten we meer aandacht aan de kwaliteit van de leefomgeving. Steeds meer draagt de kwaliteit die zachte sectoren produceren, bij tot voedingsbodempaarop de harde sectoren gedijen en verder ontwikkeld kunnen worden. Als we aantrekkelijk willen blijven als creatieve topregio, moeten we ook investeren in onze levenskwaliteit, een actief en toekomstgericht cultuurbeleid, leefbare steden, een versterkte milieukwaliteit en een goede zorgvoorziening. Dat maakt onze regio aangenaam om in te leven, om in oud te worden, om kinderen in groot te brengen.

Het is net op die terreinen dat de Vlaamse regering sinds haar aantreden indrukwekkende engagementen op zich heeft genomen. Deze regering zal die stipt nakomen. De goedgekeurde CAO's en decre-

ten in de welzijnssector, het onderwijs en op vlak van jeugd en cultuur voeren we uit zoals werd overeengekomen. De doelstelling van 15.000 sociale woningen zullen we halen. De wachtlijsten in de gehandicaptensector zullen, zoals beloofd, worden weggewerkt. Daarvoor levert de Vlaamse regering volgend jaar opnieuw een belangrijke extra inspanning van 22,5 miljoen euro op jaarbasis. Inzake ons leefmilieu blijft de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater een enorme uitdaging. Iedereen draagt daarvoor verantwoordelijkheid. De industrie moet verder worden gestimuleerd om in eigen waterzuivering te voorzien. Voor de landbouw wordt het mestbeleid onverkort voortgezet. Voor de rioleringswerken wordt de inspanning vergroot. In 2004 komt er 50 miljoen euro bovenop de 65 miljoen euro die reeds in de begroting was ingeschreven. Dit jaar verbeterde de kwaliteit van het oppervlaktewater aanzienlijk. De noodzakelijke financiële inspanning zal dan ook worden aangehouden.

Maar in het laatste jaar van haar regeerperiode wil de Vlaamse regering zich in het bijzonder concentreren op de sociaal-economische uitdagingen. De regering wil dit jaar met een ambitieus actieplan de concurrentiepositie van onze regio versterken, onze ondernemingen zuurstof geven en de kansen op jobs laten toenemen. We willen dat doen op basis van drie krachtlijnen: de noodzakelijke verlaging van de lasten, het verbeteren van de mobiliteit en infrastructuur en het leggen van een toekomstgerichte klemtoon op het versterken van de creativiteit en innovatiekracht van de ondernemingen en werknemers.

De begroting 2004 is vanuit het perspectief van het realiseren van dit actieplan opgemaakt. 2004 is een moeilijk budgettair jaar. Drie jaar recessie weegt ook door op het Vlaamse huishouden. Het is bovendien ook het laatste jaar van een regeerperiode waarin het maken van keuzes en het zoeken van nieuwe wegen sowieso geen evidentie is. Toch hebben we naast het verder zetten van talrijke bestaande initiatieven, 175 miljoen euro kunnen vrijmaken voor nieuwe acties in het kader van dit actieplan. Net zoals vorig jaar zullen we onze werknemers en bedrijven vragen om samen met ons het herstel te ondersteunen en uit te diepen.

Ik erken onmiddellijk dat de initiatieven die in het kader van dit actieplan zijn genomen, niet allemaal spiksplinternieuw zijn. We hebben het warm water de voorbije weken niet uitgevonden. Deze regering werkt voort op basis van de realisaties van vorige regeringen en werkt voort binnen het kader van het huidige regeerakkoord. De regering tracht zich

Somers

uitdrukkelijk te situeren binnen het Pact van Vilvoorde en de 21 doelstellingen die daar zijn afgesproken, maar zal trachten om in het jaar dat haar rest, uit die doelstellingen een aantal prioritaire acties te distilleren waarvan de mensen en de bedrijven vragen dat we ze zo snel mogelijk zouden realiseren.

Sta me toe dat ik inga op de 3 pijlers van dit plan, waarvan de Vlaamse regering hoopt dat het kan worden gedragen door een zo groot mogelijke meerderheid binnen dit parlement. Vooreerst is er de verlaging van de lasten. Om onze economie te wapenen, is het nodig dat de loonkosten, maar meer in het algemeen ook de productiekosten van onze bedrijven, dalen om onze bedrijven concurrentieel te houden. Hoewel dit op de eerste plaats een opdracht is van de federale overheid, willen wij daar niettemin graag aan meewerken. Ondanks de budgettaire beperkingen willen we het volgende jaar terzake een tweetal initiatieflijnen ontwikkelen. Om te beginnen willen we het gewestelijke aandeel van de onroerende voorheffing in 2004 afschaffen. Dit kost ons 50 miljoen euro en brengt 50 miljoen euro op voor onze ondernemingen. Maar niet alleen die lasten moeten omlaag. Ook de administratieve lasten kunnen worden vermindert. De Vlaamse regering zal de volgende weken een actieprogramma goedkeuren met niet minder dan 25 grote en een 60-tal kleine projecten. Dit actieplan van administratieve vereenvoudiging en lastenvereenvoudiging kan 100 miljoen euro opleveren voor onze ondernemingen. Het meest in het oog springende project is de reeds lang gevraagde integratie van de bouwvergunning en de milieuvergunning.

We willen ook op het domein van de landbouw een aantal belangwekkende nieuwe initiatieven ontwikkelen, die de administratieve last voor de landbouwers moeten doen afnemen. Zo begint volgend jaar in Vlaams-Brabant een pilootproject inzake de eenperceelsregistratie, een belangrijke administratieve vereenvoudiging waarvan alle Vlaamse landbouwers vanaf 2005 zullen kunnen genieten. In het laatste jaar van de regeerperiode zullen ook de integrale milieuvoorwaarden van kracht worden. Daarmee zal de regeldruk van het MINA-plan voor KMO's met meer dan 90 percent verminderen. Maar liefst 100.000 KMO's zullen dankzij deze maatregel niet langer een milieuvergunning moeten aanvragen. Lastenvermindering blijft onontbeerlijk. Maar laten we de realiteit onder ogen zien. Lastenvermindering is een defensieve strategie. Op termijn zullen we terzake nooit de strijd

winnen met de Aziatische groepen, met de Oost-Europese nieuwkomers en met de lagelonenlanden. Als men weet dat een Chinese ingenieur nauwelijks een vijfde kost van zijn Vlaamse evenknie, dan beseft men dat we op zoek moeten gaan naar andere instrumenten en strategieën om tewerkstelling en welvaart hier in Vlaanderen te verankeren.

Dan kom ik tot de tweede lijn, die van de bereikbaarheid, een eeuwenoude Vlaamse troef waarin we blijvend willen investeren. Het Deurganckdok, de grootste bouwwerf van ons land, wordt voort afgewerkt. Dit dok kost de haven van Antwerpen en de Vlaamse overheid 576 miljoen euro. Het dok zal de containercapaciteit van de haven van Antwerpen meer dan verdubbelen, van 5 miljoen naar 12 miljoen containers per jaar. Als u weet dat meer dan de helft van die containers een eindbestemming vindt op minder dan 60 kilometer van de haven, dan hebt u onmiddellijk begrepen dat de havens onze belangrijke ankers zijn voor tewerkstelling, voor ondernemingen, voor welvaart. Het Masterplan Antwerpen, een gigantische investering van meer dan 2 miljard euro, zit op kruissnelheid en wordt voort uitgevoerd. Op die wijze zal de grootste stad van Vlaanderen, de locomotief van de Vlaamse en Belgische economie, in beweging kunnen blijven. De Vlaamse regering heeft ook inspraak bekomen in het investeringsbeleid van de NMBS. Dat is broodnodig. Zo zijn we erin geslaagd de NMBS ervan te overtuigen dat de tweede spoortunnel onder de Schelde, de Liefkenshoekspoortunnel, kan en zal gerealiseerd zijn in het jaar 2009, op het ogenblik dat het Deurganckdok operationeel wordt. Op die wijze vermijden we dat miljoenen containers via de weg moeten worden getransporteerd, en kunnen we die containers via het spoor naar hun bestemming brengen.

Vlaanderen investeert niet alleen in zware infrastructuur, we blijven ook fors inzetten op verkeersveiligheid en openbaar vervoer. Met 100 miljoen euro zullen we in 2004 meer dan 150 gevaarlijke en zwarte punten op onze wegen kunnen wegwerken. Voor fietspaden wordt volgend jaar 75 miljoen euro vrijgemaakt. Daarmee worden meer dan 100 kilometer fietspaden aangelegd en fietsknelpunten weggewerkt. Er gaat bovendien 75 miljoen euro extra naar De Lijn. Deze injectie zal ten goede komen aan de beheersovereenkomst, de basismobiliteit en het Minder-Hinderplan.

Naast lastenverlaging en investeringen in mobiliteit en bereikbaarheid, heeft Vlaanderen nood aan een derde spoor, het spoor van de creativiteit en het versterken van de innovatiekracht van onze mensen en ondernemingen. De 21e eeuw behoort im-

Somers

mers toe aan die regio's, staten en steden die erin slagen creativiteit aan te boren, aan te trekken en te ontwikkelen. Creativiteit zal veel meer dan wat dan ook de kapitaalsfactor worden in de 21e eeuw : de factor die rijkdom zal creëren. Creativiteit zal jobs, bedrijven en investeringen verankeren. Ik heb het dan over creativiteit in de ruimste betekenis van het woord, van ingenieurs tot designers, nieuwe productieprocessen, nieuwe technologieën en materialen, nieuwe media-applicaties en vormen van vrijetijdsbesteding, nieuwe culturele manifestaties en sporten, nieuwe vormen van zorgaanbod. We hebben hier te maken met een echte economische omwenteling die zich zeker niet beperkt tot de nieuwe sectoren. Ook in de klassieke industriële tewerkstelling, in Vlaanderen nog steeds goed voor een vijfde van de banen, ontsnapt men niet aan deze evolutie. Ook daar worden werknemers steeds meer betrokken bij de bedrijfsprocessen, neemt hun verantwoordelijkheid toe.

Onlangs, tijdens een gesprek met een aantal bedrijfsleiders, hoorde ik een schitterend voorbeeld van hoe creativiteit ingrijpt in de manier waarop bedrijven zichzelf zien en organiseren. Picanol, een bekende Vlaamse onderneming, gaat elk jaar naar de textielbeurs in Birmingham. Ze is daar nu voor de eerste keer naartoe gegaan zonder industriële weefgetouwen maar wel met een catwalk. Picanol wil op die manier haar positie op de internationale economische markt versterken.

De Vlaamse regering wil een sterke en aantrekkelijke voedingsbodem ontwikkelen voor creativiteit in al haar vormen. Ooit heeft een van mijn voorgangers gezegd : wat we zelf doen, doen we beter. In de 21e eeuw moeten we een nieuwe spreuk hanteren : als we het nog zelf willen doen, zullen we het beter moeten doen dan onze concurrenten door eigen markten te creëren en nieuwe niches te zoeken. Onze bedrijven doen dat vandaag ; onze bedrijven zijn vandaag absolute wereldleiders. Ik geef een aantal voorbeelden. Philips Lighting in Turnhout is wereldleider op het vlak van verlichting. Biobest uit Geel is wereldleider op het vlak van biologische bestrijdingsmiddelen, Desso uit Dendermonde voor kunstgras, Bexco uit Hamme voor synthetische telecomcommunicatiekabels, Umico-re is wereldleider voor recyclage van zware en edele metalen, Proton voor transacties met de elektronische portemonnee, LMS voor trillings-technologie, Eyetronics voor speciale visuele effecten in Hollywood, enzovoort. In Vlaanderen zijn er honderden bedrijven die aan de top zitten van de wereld, die nieuwe niches hebben ontdekt, die in-

novatiekracht hebben getoond en daardoor werkgelegenheid hebben verankerd. Hier ligt een nieuw offensief spoor naar een welvarende toekomst. Het is mijn overtuiging dat dit de economische en tewerkstellingspolitiek is van de toekomst.

Wij Vlamingen denken dat we een volk van ondernemers zijn. Dat was misschien zo, maar internationale vergelijkingen tonen een andere realiteit. Op 100 volwassenen tussen 18 en 64 jaar hebben de jongste 3,5 jaar slechts 4,1 een vandaag nog bestaande onderneming opgestart. In 16 andere Europese landen is dat gemiddeld 8 percent, in de Verenigde Staten en Canada zelfs 11,3 percent. We moeten onze ondernemerszin dus aanscherpen. De Vlaamse regering wil dat doel bereiken met verschillende hefbomen.

Ten eerste moet de beschikbaarheid van risicokapitaal drastisch verhogen. De jaarlijkse vraag naar risicokapitaal voor wie iets wil ondernemen bedraagt 420 miljoen euro. Van dat bedrag wordt geschat dat zo'n 80 miljoen euro tot een duurzame activiteit kan leiden. Welnu, het aanbod aan risicokapitaal dat vandaag in Vlaanderen voorhanden is, bedraagt slechts 10 miljoen euro. Er is dus een veel te grote kloof. Vandaag worden kansen op extra tewerkstelling en op welvaart in de kiem gesmoord. Een batterij instrumenten moet dit verhelpen. Met het door de regering goedgekeurde Arkimedesfonds willen we het risicokapitaal uit de privé-markt ter beschikking stellen van kleine maar vooral middelgrote ondernemingen. Het waarborgfonds mobiliseert zaakkapitaal voor kleinere ondernemingen bij de banken. Voor de allerkleinste ondernemingen, de starters en de mensen die ervan dromen een eigen zaak te beginnen als zelfstandige, willen we een nieuw systeem ontwikkelen dat rechtstreekse participatie door privé-personen stimuleert. Ten slotte willen we het federaal participatiefonds, waarmee de overheid rechtstreeks financiële middelen ter beschikking stelt, beter inpassen in ons Vlaams beleid.

Naast het aantrekken van meer risicokapitaal, willen we onze export bevorderen en meer buitenlandse investeringen aantrekken. Vlaanderen is een exportland. Vlaanderen heeft in het verleden ook een sterke traditie opgebouwd als regio die interessant en aantrekkelijk is voor buitenlandse investeerders. We zullen die twee historische troeven samen uitspelen via de integratie van onze inspanningen voor buitenlandse handel en buitenlandse investeringen. We zullen ze samenbrengen in Flanders Investment and Trade, het FIT. Hiervoor willen we nauw samenwerken met de privé-sector. We willen de expertise, de kennis en de netwerken van

Somers

onze mensen die de buitenlandse markten en investeringsbehoeften goed kennen, gebruiken. De front office van onze FIT zullen we daarom in een PPS-verband organiseren. Het zal dan nog beter kunnen inspelen op de noden van het bedrijfsleven.

Om ons ondernemingsklimaat te verbeteren, moeten we echter meer doen dan de beschikbaarheid van risicokapitaal verhogen en investeringen stimuleren. Er moet ook letterlijk ruimte zijn om te ondernemen. Daarom heeft de regering beslist om het komend jaar 1.000 hectaren extra bedrijventerreinen bouwrijp te maken.

In de inleiding sprak ik al over onze ambitie om Vlaanderen in het koppeloton van de regio's te brengen die uitblinken in creativiteit en innoverende kracht. Om die reden hebben we in het voorjaar een innovatiepact afgesloten. Het doel van de Europese top van Lissabon om tegen 2010 3 percent van het bruto regionaal product te besteden aan wetenschappelijk onderzoek, werd in dit innovatiepact tastbaar gemaakt. De Vlaamse regering toonde zich bij de ondertekening van het innovatiepact bereid om elk jaar tot 2010 60 miljoen euro extra te besteden aan wetenschappelijk onderzoek, een ambitieus maar noodzakelijk voornemen willen we bij de Europese top blijven.

We zullen die belangrijke inspanning nog versterken. We verhogen volgend jaar het budget voor wetenschappelijk onderzoek van 60 naar 90 miljoen euro. We zullen het bedrijfsleven vragen dat het op zijn beurt de inspanningen opdrijft zodat Vlaanderen eerder dan in 2010 het doel van Lissabon bereikt. Bovendien willen we met de bedrijfsleiders en de universiteiten de komende maanden debatteren over de vraag of we niet naar een nicheaanpak moeten overschakelen. Vandaag hebben we reeds een feitelijke investeringsconcentratie rond IMEC en VIB. Moeten we dit niet duidelijker afbakenen? Finland bijvoorbeeld heeft alles ingezet op één sector, namelijk de telecommunicatiesector. Met Nokia als paradepaard heeft dat land zijn economie naar de wereldtop geslingerd.

De Vlaamse regering wil geen strategie dicteren, maar wil de katalysator zijn van een debat dat in economische middens steeds vaker opborrelt. De regering vindt het alvast belangrijk om op één terrein een duidelijke klemtoon te leggen, namelijk op het vlak van de milieutechnologie en de alternatieve energie. We staan op dat gespecialiseerde terrein nu al aan de top. In onze petrochemische nij-

verheid bijvoorbeeld wordt milieutechnologie gebruikt die nergens anders ter wereld wordt toegepast.

U weet allen dat de hele wereld met het Kyotoprotocol voor de reusachtige uitdaging staat om de CO₂-uitstoot drastisch te verminderen. Op die manier proberen we onze gezondheid veilig te stellen en het leefmilieu te beschermen. In het hooggeïndustrialiseerde Europa zijn overheden, hele bedrijfstakken en ondernemingen op zoek naar middelen en technieken om die noodzakelijke Kyotoafspraken na te leven. Kyoto hoeft niet meer een bedreiging te zijn voor de economie, maar kan ook een opportuniteit zijn, een nieuwe markt. Daarom wil de regering bedrijven en wetenschappelijk onderzoek ondersteunen op het vlak van nieuwe milieutechnologie en alternatieve energie. Zo kunnen de akkoorden van Kyoto een hefboom worden om onze ecologische en economische doelstellingen en waarden te verzoenen.

Bij de verdeling van de Kyoto-inspanningen rekent Vlaanderen op federale en Waalse solidariteit. Vandaag werd in het overlegcomité over Kyoto een strikte timing en het solidariteitsprincipe uitdrukkelijk aanvaard. Tegen eind dit jaar moet hierover een akkoord gesloten worden tussen de gewesten en de federale overheid.

In het najaar zal de Vlaamse regering samen met de Vlaamse sociale partners een conferentie organiseren over het ondernemerschap. Dan zullen we verschillende maatregelen concretiseren om de ondernemingen zuurstof te geven, hun innovatiekracht te versterken, een nieuw ondernemersklimaat te creëren en duurzame ontwikkelingen te garanderen. Deze conferentie sluit naadloos aan bij de tewerkstellingsconferentie die de federale regering op dit moment houdt en bij onze inspanningen op het vlak van onderzoek en ontwikkeling.

Onderzoek en ontwikkeling kunnen niet los gezien worden van vorming en opleiding, zowel van toekomstige ondernemers als van personeel voor de ondernemingen. Op de tewerkstellingsconferentie overlegt de Vlaamse regering over initiatieven om de opleiding, bijscholing, vorming en begeleiding van werknemers te verbeteren en over het creëren van nieuwe jobs. Meer investeren in mensen is een ander essentieel spoor om de sprong naar de creatieve economie te kunnen maken.

Vandaag telt Vlaanderen tegelijkertijd 240.000 werkzoekenden en 31.000 vacatures. Deze kortsluiting op de arbeidsmarkt wegwerken is een prioritaire uitdaging voor de overheid. Op de tewerkstel-

Somers

lingsconferentie zal de Vlaamse regering het voorstel lanceren om elke werkloze in Vlaanderen binnen de eerste drie maanden van zijn werkloosheid een opleiding te garanderen, die zijn kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Dit is een belangrijke uitbreiding van onze begeleidings- en opleidingscapaciteit.

We vragen de federale overheid om, in ruil voor dit gewaarborgd vormingsaanbod, maatregelen te nemen om de werklozen te activeren. Vlaanderen wil de kansen van zijn werklozen op de arbeidsmarkt zo groot mogelijk maken. We vragen uitdrukkelijk aan de federale overheid om werklozen te stimuleren om effectief deel uit te willen maken van de werkende bevolking.

Daarnaast pleit de Vlaamse regering voor een systeem dat de deelstaten, die actief inspanningen leveren voor de werkgelegenheid, beloont voor de resultaten van die inspanningen. In de huidige situatie geniet enkel de federale regering van de inspanningen van de deelstaten, want voor elke werkloze die aan het werk gaat, moet de federale overheid geen werkloosheidsuitkering meer betalen en ontvangt zij nieuwe inkomsten via belastingen en sociale zekerheid. We vragen overleg met de federale regering over een meer evenwichtig systeem.

De Vlaamse regering wil onderzoeken hoe ze, door een uitbreiding van het succesvolle systeem van de dienstencheques naar de zorgvoorziening, nieuwe particuliere initiatieven kan ondersteunen. Dit systeem maakt het mogelijk om flexibel in te spelen op nieuwe sociale noden, zoals kinderopvang en ouderenzorg. Werkgevers en werknemers krijgen zo nieuwe kansen om de activiteitsgraad op te drijven en om borg te staan voor een verhoogde levenskwaliteit.

Verder zal de regering speciale aandacht schenken aan de werkgelegenheid van mensen met een handicap. De Vlaamse regering pleit ook voor de uitbouw van de dienstenwerkgelegenheid en de sociale economie. Hierover voert de Vlaamse regering overleg in de federale werkgelegenheidsconferentie en met de Vlaamse sociale partners.

Ten slotte schenkt de Vlaamse regering aandacht aan het realiseren van een gelijke toegang tot de arbeidsmarkt voor allochtone medeburgers.

De Vlaamse regering levert inspanningen om de werkgelegenheid in Vlaanderen te stimuleren. De

Vlaamse regering schakelde zelfs kort voor het Vesoc-akkoord van 21 maart 2003 nog een versnelling hoger.

Wie kennis zegt, denkt aan onderwijs. Natuurlijk wordt de basis voor de kennismaatschappij in de eerste plaats gelegd in het onderwijs. Dit blijft een prioritair aandachtspunt voor de Vlaamse regering. Investeren in opleiding, vorming en bijscholing is in de eerste plaats investeren in onderwijs.

Vlaanderen heeft zich ingeschreven in de Bologna-verklaring voor het hoger onderwijs. Die verklaring wil het hoger onderwijs van 40 deelnemende Europese landen beter op elkaar afstemmen. Op 3 september hebben Vlaanderen en Nederland een gezamenlijk accreditatiesysteem gerealiseerd, waardoor opleidingen en diploma's aan dezelfde standaarden zullen voldoen en perfect vergelijkbaar worden. Ook zes andere Europese landen hebben gesprekken aangeknoopt om een gemeenschappelijk accreditatiekader te hanteren.

Dankzij die hervormingen worden de kansen voor buitenlandse uitwisselingen, ervaringen en kennisvergaring voor onze jongeren sterk vergroot. De complete omvorming en stroomlijning van het Vlaamse hoger onderwijs zelf zijn immers volop aan de gang. Bovendien biedt een uitgebreid netwerk van opleidingen nu al aan alle volwassenen de mogelijkheid om hun leven lang te leren. Volgend jaar moet dit netwerk meer doorzichtig worden en zal elke Vlaming beter worden geïnformeerd over zijn kansen en mogelijkheden binnen dit netwerk.

De samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven zal veel intenser worden. Er komen stages in alle onderwijsvormen voor leerlingen én leerkrachten. Het voltijds alternerend werken en leren voor leerplichtigen wordt gestimuleerd. Het ondernemerschap wordt opgenomen in de eindtermen. Er komen betere stagedatabanken. De middelen die de Vlaamse overheid vrijmaakte voor gelijkerekansenonderwijs zullen tussen 1999 en 2004 verviervoudigd zijn. Met deze extra ondersteuning voor kinderen die om welke reden dan ook kansarmer zijn dan anderen, wil de Vlaamse regering elk kind vertrouwen en zekerheid geven met het doel liever naar school te gaan, meer slaagkansen te krijgen en hun talenten beter te kunnen ontwikkelen.

Dames en heren, naast dit actieplan om een economische relance op gang te brengen en jobs te creëren, heeft de Vlaamse overheid de verplichting om efficiënt en klantvriendelijk te werken. Om die

Somers

reden hebben we de operatie Beter Bestuurlijk Beleid op touw gezet in onze Vlaamse administratie. Het is geen gemakkelijke oefening en ze is delicaat omdat het gaat om mensen onderbrengen in nieuwe structuren, maar we zetten die hervorming alleszins door. Ik dank in dat verband ook de ambtenaren en de oppositie voor de kritische maar constructieve inbreng. De hervorming van de Vlaamse administratie moet immers geruime tijd meegaan. Het brede draagvlak zal die stabiliteit bevorderen. Ik herinner ook aan het engagement van de federale regering om tegen het einde van de maand oktober een regeling uit te werken voor het Elia-dossier. Deze oplossing moet voor onze gemeenten een tegemoetkoming zijn voor de inkomstendering door de vrijmaking van de energiemarkt.

Dames en heren, we leven in een wereld die razendsnel globaliseert. De impact van die globalisering is immens en neemt dagelijks toe. De globalisering zit in de media, in onze pc, in het stadsbeeld, in ons uitgangsleven, in ons consumptiepatroon, ons voedsel, onze vakantiebestemmingen en onze cultuur. Die globalisering plaatst ons niet alleen voor sociale en economische uitdagingen, ze verandert ook het beeld van hoe we naar de wereld kijken. Het wordt tijd om ook het beeld te veranderen van hoe we naar onszelf kijken. Vlaanderen is dan wel een deelstaat in België, in Europa zijn we een middelgrote regio, maar in de wereld zijn we een grootstad. Vandaag zijn er maar liefst 43 steden op aarde die meer inwoners tellen dan Vlaanderen. Vlaanderen is echter niet de eerste de beste regio, het is onze thuis. Het is de regio die we hebben gekregen van onze ouders en voorouders en die we op onze beurt doorgeven aan onze kinderen. Ze heeft een sterke en enorme geschiedenis, een reusachtig cultuurhistorische rijkdom en ongelooflijke troeven.

Die benadering impliceert dat we verder moeten investeren in onze stedelijke kernen. Eerder dit jaar selecteerde de regering negen stadsvernieuwingsprojecten en zette daarvoor een enveloppe van ongeveer 24 miljoen euro opzij. Als die projecten straks samen met de privé-sector en de steden worden uitgevoerd, genereren we in totaal een investeringsvolume van 511 miljoen euro. Nog deze herfst zal de regering een tweede oproep doen aan de steden om nieuwe projecten in te dienen. Daarvoor is andermaal 11 miljoen euro extra ingeschreven voor 2004 waarmee de beschikbare enveloppe voor de tweede oproep 23,5 miljoen euro bevat.

Voor de hoofdstad van Vlaanderen, Brussel, die als hoofdstad van de Europese Unie en zetel van de NAVO een unieke poort op de wereld vormt, past een specifieke benadering. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel wint steeds meer aan belang. Anderstalige kinderen vinden steeds talrijker de weg naar onze Nederlandstalige scholen. Dat heeft te maken met de kwaliteit van ons onderwijs en met het geloof van een nieuwe generatie Brusselaars in het belang van het Nederlands en het belang van twee- en meertaligheid. Die aantrekkingskracht van ons onderwijs zorgt jammer genoeg ook voor problemen en moeilijkheden. Nog dit najaar zal de regering dan ook een specifiek ontwerp van Brusseldecreeet voorleggen aan het parlement waarin het Voorrangsbbeleid Brussel wordt verankerd. Om de problemen op te lossen die voortspruiten uit de toepassing van het decreet inzake gelijke onderwijskansen in Brussel werkt de Vlaamse regering een regeling uit.

De globalisering vergroot ook de verantwoordelijkheid van ieder van ons ten aanzien van de aarde. Vlaanderen heeft recent de bevoegdheid over wapenuitvoervergunningen gekregen. Wapenexportdossiers zijn moeilijke dossiers. Vlaanderen is een regio die in zijn geschiedenis meermaals de gruwelijke gevolgen van wapengekletter en oorlog heeft ervaren. Dat wapenuitvoerders dossiers delicaat zijn, hebben de voorbije maanden en jaren op het federale vlak voldoende bewezen. Met de bevoegdheid krijgen we het recent aangepaste federale wettelijke kader, dat geldt als een van de meest vooruitstrevende ter wereld.

Bij wapendossiers moeten echter tal van belangen worden afgewogen. Vooreerst zijn er de ethische criteria, de fundamentele mensenrechten. Die moeten worden afgewogen tegen andere criteria, zoals werkgelegenheid, technologische belangen en het recht op verdediging. Vlaanderen kan in dit dossier aantonen dat het op internationaal vlak een volwassen natie is, die een weloverwogen wettelijk kader tot stand brengt. Namens de regering nodig ik het parlement graag uit om een zo groot mogelijke consensus en een zo breed mogelijk draagvlak te zoeken voor een decretale regeling, waarbinnen de regering de vaak moeilijke afwegingen in deze dossiers kan maken.

De geglobaliseerde wereld is ook aanwezig in Vlaanderen. Ons straatbeeld is niet meer dat van 50 jaar geleden. Wie in Vlaanderen de diversiteit van de samenleving alleen als een bedreiging ziet, staat met zijn rug naar de toekomst en blijft hangt in het verleden. De diversiteit die Vlaanderen vandaag kenmerkt, brengt zeker problemen met zich

Somers

mee. We moeten die problemen overwinnen, en we moeten er kansen van maken. Daarom heeft de Vlaamse regering beslist uitdrukkelijk haar verbintenis te zullen nakomen om elke nieuwkomer de garantie te geven op een inburgeringstraject.

Tegelijk willen we erover waken dat de diversiteit in onze samenleving onze fundamentele rechten en vrijheden niet bedreigt of onder druk zet. Die grondwaarden zijn een missie. Ze emanciperen mensen. We geloven in de individuele vrijheden en de persoonlijke ontplooiingskansen van iedereen. We mogen niet toegeven inzake de scheiding van kerk en staat, de gelijkheid van man en vrouw, en onze verwerping van discriminatie en onverdraagzaamheid. Ook die elementen tekenen onze levenskwaliteit.

Ook voor onze vrije en open samenleving, met kansen en rechten voor iedereen, worden we in de geglobaliseerde wereld benijd. Dit is het wezenskenmerk van onze gemeenschap. Het is een troef. We moeten die historische waarde koesteren en uitdragen als een toekomstgerichte opdracht, hier en in de rest van de wereld. De bevoegdheid over ontwikkelingssamenwerking geeft ons daartoe een mooie gelegenheid. In Marokko, Zuid-Afrika en Mozambique ondersteunt de Vlaamse regering de overheden en de civiele maatschappij in hun emancipatie naar een rechtvaardige en duurzame gemeenschap. Het komende jaar legt de minister van Ontwikkelingssamenwerking een aantal ontwerpen van decreet voor aan het Vlaams Parlement, waaronder het decretaal kader voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Dames en heren, de voorbije weken hebben enkele uitspraken, standpunten en getuigenissen me geschokt. De houding van sommigen tegenover holebi's, over de positie van de vrouw in de samenleving, over de verstikkende sociale controle op meisjes, tegen – jawel – de moderniteit, moet ons wakker schudden. De roep van sommigen naar segregatie en de keuze van sommigen voor apartheid mogen we niet tolereren. Daarom versterken we onze inspanningen tegen achterstelling, discriminatie en racisme. Maar we moeten tegelijk de dialoog opvoeren met die krachten in onze allochtone gemeenschappen die opkomen voor emancipatie en ontvoogding, want bij ons zijn godsdienstige, politieke en levensbeschouwelijke overtuigingen ondergeschikt aan onze fundamentele democratische en humanistische basiswaarden.

Collega's, we willen Vlaanderen laten uitgroeien tot een van de tien innoverende Europese regio's met hoge levenskwaliteit. We kunnen onze plaats veroveren in de eeuw die voor ons ligt, op twee voorwaarden.

Ten eerste moeten we onze krachten bundelen, we moeten trachten ons te concentreren op wat ons verenigt, en niet op wat ons scheidt. We moeten de muren durven te slopen van onze provinciale, particuliere en groepsbelangen, die al te vaak in ons land worden opgetrokken. We moeten durven onze benijdenswaardige zorgsystemen, onze wereldvermaarde culturele troeven en ons uniek erfgoed te mobiliseren zoals we vroeger uitsluitend rekenden op onze economie. We moeten beseffen dat investeren in sport, milieu, cultuur en zorg ook investeringen zijn in een gunstig nieuw economisch klimaat. Krachtenbundeling is een vereiste van de nieuwe tijd. Hoe denkt u dat men in China naar de Vlaamse havens kijkt ? Voor China is de Scheldedelta één grote haven die best wordt gedragen door een gemeenschappelijk en complementair havenbeleid. Ik geef een ander voorbeeld. In de Verenigde Staten is er één goede universiteit per 6 miljoen inwoners. Wij hebben zes universiteiten, één per miljoen inwoners. Ook hier zal een intensere samenwerking moeten uitmonden in verdere complementariteit.

Ten tweede moeten we ambitieus durven te zijn. Op 97 Europese regio's bekleden we wat welvaart betreft vandaag de zestiende plaats. Dat is niet slecht, zeker als men weet dat het vooral hoofdstedelijke regio's zijn, zoals Ile-de-France of Londen, die het beter doen. Met die zestiende plaats blijft er echter ruimte voor ambitie. We moeten initiatief durven te nemen en onze nek uitsteken. We mogen niet toegeven aan het instinct om veilig in de kudde te blijven, om onze nek niet uit te steken boven het maaiveld, we mogen niet toegeven aan onze traditionele neiging om mensen die uitsteken boven het maaiveld, zelf weg te maaien.

Talent en engagement zijn in Vlaanderen ruim aanwezig, niet alleen in de professionele maar ook in de vrijwillige sector, in het verenigingsleven. Die zullen we verder moeten stimuleren om zo onszelf te overtreffen. Samen moeten we ons inspannen opdat de toekomst morgen beter zou zijn dan vandaag. We zijn dat aan onze gemeenschap, aan onze kinderen verplicht. Daarom heeft Vlaanderen nood aan een project dat op lange termijn bezielend kan geven, dat inwoners enthousiast kan maken, dat zin geeft om aan de slag te gaan, dat Vlaanderen op de kaart kan zetten, dat heel onze samenleving mobiliseert en alle Vlamingen aan-

Somers

spreekt die buiten Vlaanderen leven en zich Vlaming in hart en nieren blijven voelen.

Met dat doel voor ogen wil de Vlaamse regering Vlaanderen kandidaat stellen voor de Olympische Spelen van 2016. Sport is belangrijk voor honderdduizenden Vlamingen. Sportterreinen zijn bij uitstek plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten, zich ontspannen, zich inspannen, samenwerken, supporter, zich engageren. Ik roep de duizenden vrijwilligers die zich inzetten voor de sport op om onze ambitie te steunen om de Olympische Spelen naar Vlaanderen te halen. De Spelen kunnen een sportieve en economische hefboom zijn voor Vlaanderen.

Ik besef dat er ongetwijfeld duizenden redenen zijn om dit niet te doen. Het gaat immers om een heel ambitieus project. Maar dat is precies de kracht en de bestaansreden van dit project. We willen het beste uit onszelf halen, beter doen dan gewoonlijk. We leven in een vlak land, maar het heeft onze voorouders niet tegengehouden om kathedralen te bouwen. We zijn uit een geschiedenis van verpaupering recht gekropen tot aan de top van het Europese welvaartspeil. Ook in de 21e eeuw moet Vlaanderen zijn plaats veroveren. Zes miljoen mensen in een wereldzee van zes miljard. Laten we ons wegzakken naar de middelmoot of blijven we gaan voor een plaats aan de top? Catalonië kon dit, Vlaanderen moet dit ook kunnen. We zetten sport op de politieke agenda, we investeren in het verenigingsleven, we geven een immense impuls aan de economie, we zetten Vlaanderen op de wereldkaart en – het allerbelangrijkste – we kunnen de kracht en de energie van miljoenen bundelen rond een ambitieus en gedurfd project.

U hebt de voorbije maanden, weken en dagen in de media kunnen vernemen dat de uitvoering van de begroting voor 2003 en de opmaak van de begroting voor 2004 geen gemakkelijke opgave was. Zo was er de aanhoudende slechte conjunctuur. U hebt daarnet het antwoord van de Vlaamse regering gehoord: een actieplan op korte termijn om onze bedrijven zuurstof te geven en kansen op jobs te creëren.

Ons nieuw plan, 175 miljoen euro aan nieuwe initiatieven, heeft natuurlijk ook gevolgen voor de begrotingsopmaak. We hebben budgetten moeten verschuiven om prioriteiten te kunnen stellen. Ik herhaal nog eens dat we bij die budgettaire oefeningen alle engagementen die de regering de voorbije jaren op zich heeft genomen, zullen respecte-

ren en nauwgezet zullen naleven. Bovendien blijven we binnen de krijtlijnen van de strengste begrotingsorthodoxie. Ik herinner eraan dat dankzij de Vlaamse begrotingsoverschotten België de afgesproken Europese begrotingsdoelstellingen heeft gehaald. Vlaanderen heeft zelfs grotere overschotten geboekt dan de normen die de Hoge Raad voor Financiën uitvaardigde. Ik ontken natuurlijk niet dat Vlaanderen daar ook beter van is geworden. Onze openbare schuld zal dankzij die inspanningen op één regeerperiode gehalveerd zijn, een formidabele prestatie.

De Vlaamse regering heeft er nu voor gekozen om nog altijd een begroting met een overschot in te dienen, maar om niet langer een groter en extra overschot te voorzien dan de HRF-normen, omdat de Europese ESER-normering vanaf dit jaar verplicht om ook alle Vlaamse overheidsinstellingen te consolideren en omdat we in moeilijke economische tijden maximale beleidsinspanningen willen leveren om het tij te helpen keren.

Geachte leden, sta me toe even achteruit te kijken in onze geschiedenis, toen Vlaanderen nog niet als deelstaat in België bestond en verpauperd en verknecht was. Toevallig las ik onlangs de roman 'De bende van Jan de Lichte' van Louis Paul Boon, een prachtig humoristisch en tegelijkertijd wreed verhaal over die beruchte, goed georganiseerde roversbende in het hongerende, straatarme en bezette Vlaanderen van 250 jaar geleden. Wat laat Boontje, de meester van de Vlaamse literatuur, de roverhoofdman vertellen als hij enkele landlopers, dieven en bedelaars wil overhalen om samen met hem te werken in een georganiseerde bende? Ik citeer: 'Alleen voor dommeriken zijn er slechte tijden. Alleen volk dat zijn plan niet weet te trekken, beschuldigt er de tijden van, of het weer, of oorlog, of om het even wat. Alleen sukkelaars van stielmannen beweren dat ze slecht alaam in handen hebben.'

Vandaag zijn de tijden veel beter dan 250 jaar geleden. We hebben een schitterende zomer gehad, we moeten niet meer stelen om geen honger te hebben, we zijn niet in oorlog, we zijn rijk genoeg om het beste alaam te kopen. Bovendien hebben we knappe koppen om nog beter alaam te ontwerpen. Wat houdt ons tegen? Ik dank u en vraag uw vertrouwen voor dit project. (*Applaus bij de meerderheid*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen woensdag om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 15.55 uur.*
